DE NEDERLANDSCHE WERKGEVERSBOND.

Onder dezen naam kwam onlangs eene vereeniging tot stand, die, zoo zij haar doel bereikt, een belangrijken invloed ten goede op de sociale toestanden in Nederland zal uitoefenen. Dat doel is: het bevorderen der pensioenverzekering van werklieden, door werkgevers, vrijwillig en zonder Staatsdwang.

Het is van vrij algemeene bekendheid, dat van de gelegenheid tot verzekering van werklieden tegen ouderdoms-invaliditeit, die hiertelands in ruime mate bestaat, tot dusverre zeer weinig gebruik wordt gemaakt. Met name het Nederlandsch Werkliedenfonds, het eenige dat uitsluitend voor werkliedenverzekering is ingericht, deed daarvan ondervinding op. Hoezeer men er ook bij de oprichting naar streefde, tarieven en voorwaarden zoodanig interichten dat de verzekering hunner werklieden voor industrieelen gemakkelijk werd gemaakt, nog geen duizend verzekeringen waren aan 't einde van 1887 loopende, en daarvan waren 635 gesloten alléén voor uitkeering bij overlijden, 't welk aantemoedigen het hoofddoel der Pensioenvereeniging voor Werklieden stellig niet was. Slechts even 200 werklieden waren verzekerd voor pensioen, de meesten daarvan nog met uitkeering bij overlijden vereenigd. De opmerkelijke voorliefde — haast zou men kunnen zeggen: hartstocht — van den minvermogenden Nederlander voor een „eigen, lief begrafenisgeldje", (door Hildebrand's diaconiehuis-mannetje zoo naief beleden) spreekt uit deze cijfers weder even sterk, als helaas zijne onverschilligheid voor de nooden van den ouden dag.

Hierin zou de Staat, door gedwongen pensioenverzekering, verandering kunnen trachten te brengen. Het voorloopig ontwerp eener zoodanige verzekering, thans in Duitschland aan de orde, is echter voldoende, om de aandacht te vestigen op de overwegende moeilijkheid juist van dezen tak der Regeerings-sociaal-politiek. De Unfall- en de Krankheitsversicherung kwamen in het Deutsche Rijk tot stand, voor zoover tot dusver kan worden nagegaan zonder overwegend bezwaar. De geprojecteerde Alters- und Inva-

lidityversicherung daarentegen belooft, tegen niet onaanzienlijke offers (de zwaarste, die men meende te kunnen vergen), zóó onbeduidende ouderdoms- en invaliditeits pensioenkanzen, dat de maatregel, zoo hij ooit tot wet wordt, geheel het karakter zal dragen van eene reorganisatie van het armwezen; en wel in dien zin dat, (afgezien van zekere voor den werkman onaannemelijke bijkomstigheden) de kosten eener uiterst magere armenverpleging, die thans ten laste van allerlei openbare instellingen komen, voor $\frac{1}{3}$ gebracht worden ten laste van den arbeider zelven — den candidaat-pensioentrekker. ¹⁾ Zoo het voorbeeld van het Duitsche reglementeerende Staatssocialisme al op eenig punt tot navolging moge opwekken, in deze materie zeer zeker niet.

Meer Nederlandsch is het in elk geval, dat de werkgevers zelven de zaak ter hand nemen, en de belangrijke offers die zij eischt, aanvaarden zonder Staatsdwang of Staatsreglementeering.

Het spreekt echter van zelf, dat ook op dezen weg geen gouden bergen kunnen worden voorgespiegeld. De nieuwe vereeniging wil, blijkens hare statuten (op welke de Koninklijke goedkeuring onder het schrijven dezes nog niet verkregen is) zich aanvankelijk tot verzekering voor den ouden dag bepalen, maar dan ook trachten, die zoo algemeen mogelijk te maken. Daaraan doet zij o. i. verstandig; want niet alles kan tegelijk worden begonnen; het noodigste moet vóórgaan, en tot deelneming in zieken- en begrafenisfondsen behoeft de nederlandsche werkman niet te worden aangespoord, wél tot ouderdoms-pensioenverzekering. De eerste artikelen der statuten stellen overigens uitbreiding van 's Bonds werkkring tot andere takken van verzekering, zoodra het aanvankelijke doel bereikt is, vrij uitdrukkelijk in 't vooruitzicht. Omtrent den dadelijk te aanvaarden werkkring bepalen de statuten in hoofdzaak het volgende:

De gewone leden van den Bond (werkgevers) verbinden zich om:

1°. Werklieden van het mannelijk geslacht, (en van het vrouwelijk geslacht, indien deze het verlangen,) die het 21ste levensjaar nog niet volbracht hebben, niet in dienst te nemen, tenzij zij verzekerd zijn of zich laten verzekeren voor een pensioen, waarvan het bedrag voor elke afdeeling zal worden bepaald, maar dat niet minder mag zijn dan f 3 's weeks op 60 jarigen leeftijd;

¹⁾ Verg. een opstel van Brentano over dit plan, in Conrad's Jahrbücher f. Nationalök. u. Stat. n°. 1 van 1888; en voorts eene scherpe kritiek van prof. Platter te Zurich, in het onlangs verschenen eerste nummer van het "Archiv für sociale Gesetzgebung u. Statistik."

2°. Ten minste twee derden te betalen van de premie, die voor het sub. 1° bedoelde pensioen gevorderd wordt; het overige in te houden op het loon van den te verzekeren persoon. De storting der geheele premie geschiedt, hetzij door den werkgever rechtstreeks, hetzij door het afdeelingsbestuur;

3°. De werklieden, beneden 21 jaar, bij de toetreding van den werkgever tot den Bond bij dezen reeds in dienst zijnde, te verzekeren op den voet van al. 1 en 2, indien zij dit verlangen;

4°. Voor werklieden ouder dan 21 jaar minstens f 0.15 per week voor verzekering bij te dragen, mits de te verzekeren persoon bereid is minstens f 0.07⁵ per week te laten korten op zijn loon, voor verzekering in den met hem overeentekomen vorm.

5°. De verzekering van een werkman, dien zij op hooger dan 21-jarigen leeftijd in dienst nemen, en die reeds verzekerd is, voort te zetten op den voet van al. 2 of al. 4 van dit artikel, naar gelang de verzekering is aangevangen vóór of na 21-jarigen leeftijd.

Indien de toetreding tot den Bond algemeen mag worden, zal op deze wijze verkregen worden een opkomend geslacht van werklieden, die voor pensioen verzekerd zijn en zoodanige verzekering als eene behoefte, als iets dat min of meer van zelf spreekt beschouwen. Dit is het hoofddoel. Op hoe jonger leeftijd beneden 21 jaar men met de verzekering begint, hoe lager natuurlijk de weekpremiën zijn; jong beginnend, kan de betaling van $\frac{1}{3}$ dier premiën door elken werkman zonder bezwaar plaats hebben. Eenmaal aangevangen, wordt deze wekelijksche uitgaaf later onder de noodzakelijke kosten van levensonderhoud gerekend, waartoe zij inderdaad ook behoort. De invloed van den patroon, lid van den Werkgeversbond (die $\frac{2}{3}$ der premie betaalt en blijkens het bovenstaande moet blijven betalen) zal er krachtig toe bijdragen dat deze opvatting, eenmaal ontstaan, in stand blijve, en dienovereenkomstig worde gehandeld.

Moelijkheden blijven evenwel over. Ten eerste voor de werklieden die tijdelijk buiten werk geraken, of zich genoodzaakt zien, diensttenemen bij patroons die geen leden zijn van den Werkgeversbond, in welke gevallen de premiebetaling allicht tijdelijk gestaakt zal worden. Voor dit geval bepalen de statuten van het Werkliedenfonds, dat hun, bij schorsing of staking der premiebetaling, later pensioen wordt uitgekeerd overeenkomstig hetgeen zij reeds gestort hebben. Bij sommige andere voor werkliedenverzekering ingerichte fondsen bestaan dergelijke bepalingen. Intusschen, waar deze bepalingen worden toegepast, zouden

allicht pensioenen worden uitgekeerd van lager bedrag, dan een bejaard werkman tot levensonderhoud behoeft. Er dient dus te worden gezocht naar een middel, om in zulke gevallen de premiebetaling voor den werkman voorttezetten. Oók, om de premiën te verhoogen voor de werklieden boven sub. 4° bedoeld, en die, zoo zij op meer gevorderden leeftijd voor het eerst verzekerd worden, voor f 0,22⁵ 's weeks eveneens slechts zeer geringe pensioenen zouden verkrijgen. Om in deze behoeften te voorzien zal elke plaatselijke afdeeling van den Werkgeversbond, uit giften, bijdragen enz., zoo spoedig mogelijk een fonds trachten bijeenbrengen, waaruit zooveel mogelijk geholpen wordt in de gevallen waar hulp noodig en verdiend is.

Wij onthouden ons van verdere uiteenzetting van bijzonderheden. ¹⁾ Te méér, omdat wijzigingen der Statuten op onderscheidene punten nog plaats kan hebben, en het Nederl. Werkliedenfonds zich bereid heeft verklaard, aan eventueele wenschen van den Werkgeversbond ter zake van wijziging der voorwaarden van verzekering tegemoet te komen, zooveel met behoud van volstrekte soliditeit bestaanbaar is. Verzekering van werklieden bij andere bestaande fondsen is trouwens den leden van den Werkgeversbond uitdrukkelijk vrijgelaten, mits het Hoofdbestuur van de soliditeit der fondsen zich hebbe overtuigd, en altijd tot minstens de door de afdeelingen van den Bond voor elke plaats vastgestelde minima van pensioen.

De geheele zaak heeft aldus nog een min of meer voorloopig karakter. Eer de organisatie haar definitief beslag krijgt, is het noodig dat eenige plaatselijke afdeelingen van den Bond worden opgericht, hare werkzaamheden aanvangen en hare bij ondervinding ontstane wenschen te kennen geven. Terwijl wij dit schrijven zijn reeds ettelijke afdeelingen in wording, en is van de sympathie van tal van groote nijverheids-ondernemers voor de zaak gebleken. Tevens bleek, dat het aantal particuliere werkliedenfondsen van verschillenden aard, aan sommige fabrieken of ondernemingen verbonden, grooter is dan menigeen vermoedt; voor de toetreding van zoodanige ondernemingen tot den Werkgeversbond zal een middel in den regel gemakkelijk zijn te vinden, waar men het eens is omtrent het doel, en in vaardigheid tot opoffering om het te bereiken.

¹⁾ Inlichtingen zijn te verkrijgen bij den Heer W. J. Geertsema, Lid der Tweede Kamer, secretaris-penningmeester van den Werkgeversbond, Heeregracht 54, te Amsterdam.

In één woord: in de enkele weken die sedert de oprichting van den Werkgeversbond zijn verlopen, bleek reeds van uitgebreide medewerking. Zal intusschen de ouderdomsverzekering werkelijk, langs dezen weg en met de krachtige hulp die de Bond aanbiedt, onder het opkomende geslacht der handarbeiders algemeen worden, zullen — hetgeen in hoofdzaak wordt beoogd — generatiën van werklieden ontstaan, wien de oude dag met geene materieele zorgen meer dreigt — dan is zeer algemeene medewerking noodig. Wij hopen en verwachten, dat zij niet zal uitblijven. Het zou waarlijk de eerste maal niet zijn, dat de vrijwillige samenwerking van particulieren, zich uitend in een bloeiend en krachtig vereenigingsleven, in Nederland datgene tot stand bracht, wat elders, onder moeite en zuchten, door gedwongen offers verkregen wordt.

A. BEAUJON.